

בבא קמא (נד - נה.)

שאל רבי חנינא בן עגיל את רבי חיאי בר אבא מפני מה בדברות הראשונות לא נאמר בהם טוב ובדברות האחרונות נאמר בהם טוב אמר לו עד שאתה שואלני למה נאמר בהם טוב שאלני אם נאמר בהן טוב אם לאו שאני יודע אם נאמר בהן טוב אם לאו כלך אצל ר' תנחום בר חנילאי שהיה רגיל אצל ר' הושע בן לוי שהיה בקי באגדה...

שמות פרק כ

(א) וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר: ס
 (ב - ג) אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים לא יהיה לך אלהים אחרים על פני:
 (ד) לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ:
 (ה) לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי ה' אלהיך אל קנא פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים לשנאי:
 (ו) ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי: ס
 (ז) לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא: פ
 (ח) זכור את יום השבת לקדשו:
 (ט) ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך:
 (י) ויום השביעי שבת לה' אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגורך אשר בשעריך:
 (יא) כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בס וינח ביום השביעי על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו: ס
 (יב) כבד את אביך ואת אמך למען יארכון ימיך על האדמה אשר ה' אלהיך נתן לך: ס
 (יג) לא תרצח ס לא תנאף ס לא תגנב ס לא תענה ברעך עד שקר: ס
 (יד) לא תחמד בית רעך ס לא תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו ושורו וחמרו וכל אשר לרעך: פ

דברים ה

(ה) אנכי עמד בין ה' וביניכם בעת ההוא להגיד לכם את דברי ה' כי יראתם מפני האש ולא עליהם ביה לאמר: ס
 (ו - ז) אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים לא יהיה לך אלהים אחרים על פני:
 (ח) לא תעשה לך פסל כל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ:
 (ט) לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי ה' אלהיך אל קנא פקד עון אבות על בנים ועל שלשים ועל רבעים לשנאי:
 (י) ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי מצותי: ס
 (יא) לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא: ס
 (יב) שמור את יום השבת לקדשו פאשר צנך ה' אלהיך:
 (יג) ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך:
 (יד) ויום השביעי שבת לה' אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך ושורך ובהמתך וכל בהמתך וגורך אשר בשעריך למען יגוון עבדך ואמתך כמוך:
 (טו) וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויצאך ה' אלהיך משם ביד חזקה ובזרע נטויה על כן צנך ה' אלהיך לעשות את יום השבת: ס
 (טז) כבד את אביך ואת אמך פאשר צנך ה' אלהיך למען יארכון ימיך ולמען ייטב לך על האדמה אשר ה' אלהיך נתן לך: ס
 (יז) לא תרצח ס ולא תנאף ס ולא תגנב ס ולא תענה ברעך עד שוא: ס
 (יח) ולא תחמד אשת רעך ס ולא תחמד בית רעך שדך ועבדו ואמתו ושורו ובהמתו וכל אשר לרעך: ס

רב אברהם בן הרמב"ם שמות (כ:לא)

איש אמר ואיש אשר ינאף וג': לא תגנב. פשיטה דקרא אזהרה על כל גניבת שיש בכלל אזהרה זו גניבת הממון וזולתו והקרקע וגניבת הנפשות ור' סעדיה ז"ל אמר שיש בכלל התראה זו גם גניבת ממון העשיר ויפה אמר והמעתיקים ז"ל פירטו את האזהרה בגונב נפש מישראל שהוא מן החמורות ואע"פ כן אין מקרא יוצא מידי פשוטו: לא תענה כוונת המקרא להזהיר על עדות השקר דוגמת עד זומם שנאמר בו כי יקום עד חמס באיש לענות בו סרה וג' שקר ענה

שבת (לא.)

שוב מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי אמר לו גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת דחפו באמת הבנין שבידו בא לפני הלל גייריה אמר לו דעלך סני לחברך לא תעביד זו היא כל התורה כולה ואידך פירושה הוא זיל גמור

ספר העיקרים מאמר א פרק ח

עוד הדת הנימוסית תקצר מן האלהית. כי היא לא תוכל להגביל פרטי הפעולות שראוי שיפועלו בכל מעלה ומעלה, לפי שהיא לא תודיע אלא הכוללים, כמו שהגדרים אינם אלא לדברים הכוללים, כי הפרטי אין לו גדר, כן הפעולות הפרטיות אי אפשר שתגביל אותם הדת הנימוסית, וזה כי אריסטו בספר המדות יזכיר תמיד בכל המעלות שראוי שיפועלו כמו שראוי ובעת הראוי ובמקום הראוי, ולא יבאר איזה הוא העת הראוי ולא המקום הראוי, וההשערה הזאת אין ספק שאינה מסורה לכל אדם, ונמצא אותו אומר במקומות רבים מספר המדות שהפעולות הפרטיות ראוי שישוערו, והוא לא ביאר ההשערה בהם, נראה שדעתו לומר שההשערה הזאת היא לזולתו.

דברים ה

- (ה) אנכי עמד בין ה' וביניכם בעת ההוא להגיד לכם את דבר ה' כי יראתם מפני האש ולא עליהם כהר לאמר: ס
(ו - ז) אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים לא יהיה לך אלהים אחרים על פני:
(ח) לא תעשה לך פסל כל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ:
(ט) לא תשתחוו להם ולא תעבדם כי אנכי ה' אלהיך אל קנא פקד עון אבות על בנים ועל שלשים ועל רבעים לשנאי:
(י) ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותו מצותי: ס
(יא) לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא: ס
(יב) שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוה ה' אלהיך:
(יג) ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך:
(יד) ויום השביעי שבת לה' אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ועמך ושורך וחקמך וכל בהמתך וגרך אשר בשעריך למען ינוח עבדך ואמתך כמוך:
(טו) ותרת פי עבד היית בארץ מצרים ויצאך ה' אלהיך משם ביד חזקה ובכוח נטויה על פני צוה ה' אלהיך לעשות את יום השבת: ס
(טז) כבוד את אביך ואת אמך כאשר צוה ה' אלהיך למען יאריך ימך ולמען ייטב לך על האדמה אשר ה' אלהיך נתן לך: ס
(יז) לא תרצה ס ולא תנאף ס ולא תגנב ס ולא תענה ברעך עד שוא: ס
(יח) ולא תחמד אשת רעך ס ולא תתאנה בית רעך שדהו ועבדו ואמתו שורו וחקמרו וכל אשר לרעך: ס

בראשית פרק א

- (א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ:
(כו) ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו ויניחנו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ:
(כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתם:

בראשית פרק ג

- (ד) ויאמר הנחש אל האשה לא מות תמתין:
(ה) כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים ידעי טוב ורע:
(ו) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונתחמד העץ להשפיל ונתקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל:
(כב) ויאמר ה' אלהים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל יחיל לעלם:

בראשית פרק ד

- (ג) ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה':
(ד) והקבל הביא גם הוא מבכרות צאנו ומחלבון וישע ה' אל הקבל ואל מנחתו:
(ה) ואל קין ואל מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו פניו:
(ו) ויאמר ה' אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך:
(ז) הלוא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ ואליד תשוקתו ואתה תמשל בו:
(ח) ויאמר קין אל הקבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הקבל אחיו ויהרגהו:
(ט) ויאמר ה' אל קין אי הקבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר אחי אנכי:
(י) ויאמר מה עשית קול דמי אחיך צעקים אלי מן האדמה:

ירושלמי נדרים פרק ט

ואהבת לרעך כמוך. רבי עקיבה אומר זהו כלל גדול בתורה. בן עזאי אומר [בראשית ה א] זה ספר תולדות אדם זה כלל גדול מזה.